

KD
21/5-1994

Jøden Jesus er guddommelig

Af Kai Kjær-Hansen

For at komme ind i Fødselskirken i Betlehem må man bøje sig. Gør man det ikke, kommer man ikke derind. Det er egentlig smukt, at det er sådan. Inkarnationens mysterium må man nemlig også bøje sig for - i tro og tilbedelse. Det samme gælder, når man beskæftiger sig med den treenige Gud. Inkarnation og treenighed hører sammen. Det drejer sig om, hvem Gud er, og hvordan han åbenbarer sig, og hvordan mennesker får fællesskab med ham. Her skal søgelyset alene rettes mod ét af de forhold, som treenighedslæren udtrykker, nemlig at jøden Jesus af Nazaret er Guds søn og dermed - ifølge traditionel kristen tro - guddommelig.

Netop på dette punkt står striden stadig mellem traditionel jødedom og traditionel kristendom. For den del af den kristne teologi, som har omtolket eller afvist Det Nye Testaments tale herom, kan der naturligvis ikke blive strid med jødedommen på dette punkt.

Som kristne bekender vi troen på Gud Fader, Gud Søn og Gud Helligånd. I mangel af bedre betegnelser bruger vi udtrykket den treenige Gud. Som enhver ved, findes betegnelsen treenighed ikke i Bibelen. Sagen, som treenighedslæren forsøger at udtrykke, er efter traditionel kristen forståelse derimod bibelsk i sin substans. Er dette rigtigt, kan det vel tænkes, at nogle i dag har problemer med begrebet, selv om de fastholder sagen. Det gælder blandt andet vore dages jødekristne eller messianske jøder. Det hænger sammem med, at udtrykket treenighed i jødiske omgivelser let misforstås, som om den kristne tro havde tre guder. Og er der noget, som de ellers nok så forskellige jødiske grupperinger er enige om, så er det bekendelsen til den ene Gud, Israels Gud, sådan som det kommer frem i *Shema Israel*, Israels »trosbekendelse«: »Hør Israel! Herren vor Gud, Herren er een« (5. Mos 6,4). Den observerende jøde beder disse ord to gange dagligt - og den mindre observerende kan finde på at tage dem på sine læber i farens og dødens stund. Gud er een! Jødedom er monoteisme.

Vor Fader

betegnelse - er, at ordet treenighed ikke benyttes i de forskellige grupperes trosformuleringer. Dertil fornemmes begrebet for uøjdisk. Men det betyder ikke nødvendigvis, at læren om Messias eller Helligånden af den grund er blevet afsvækket. Man ønsker at benytte et bibelsk sprog og bibelske kategorier, men ikke betegnelser, som ikke findes i Bibelen.

I sådanne trosformuleringer er det almindeligt, at Guds enhed betones stærkt fra første begyndelse. Undertiden understreges det, at det er en sammensat enhed, hvilket det hebraiske ord, der bruges i *Shema Israel* (Gud er een), netop kan betyde. Denne sammensatte enhed eksisterer i tre personer, Fader, Søn og Helligånd. Og Jesu guddommelighed er betonet i disse trosformuleringer, når man holder sig til hovedstrømmen inden for vore dages jødekristendom.

Mens man på den ene side må sige, at messianske jøder ved deres trosformuleringer har vist, at de befinder sig inden for den bibelske og evangeliske ramme, kan det på den anden side bemærkes, at der i disse kredse så at sige ikke findes systematiske forsøg på at beskrive forholdet mellem de tre personer. Men selv om bidrag herom ikke skulle komme i takt med, at den forholdsvis unge bevægelse vokser sig stærkere, skal der stort teologisk vove-mod til at sige om andre troende, at de er kættere, når de holder sig til en bibelsk terminologi og begrebsverden. Især hvis man vover at sammenligne dem med nogle kristne teologer, som har bibeholdt treenigheds-terminologien, men tømt den for sit indhold!

Anderledes sprogtoner

Mens teologer - både jødiske og kristne - i almindelighed taler pænt og respektfuldt om hinanden, når disse vanskelige spørgsmål om treenighed og Jesu guddommelighed drøftes, er sprogtonen anderledes hos jødiske anti-missionærer, der forsøger at advare jøder mod kristne missionærer og troen på Jesus. Til sidst en smagsprøve på, hvordan man fra et anti-missionssynspunkt kan beskrive disse forhold. Shmuel Golding, som leder *Jerusalem Institute of Biblical Polemics*, har udfærdiget en traktat med titlen »Hvem skiftede ble på Gud?«

Vor Fader

Nu bliver kristendommens Gud - for nu at bruge et grimt udtryk - ikke i mindre grad Israels Gud, ej heller bliver vores tro polyteisme, når Israels Gud kaldes den treenige Gud. Ifølge kristen tro er det Abrahams, Isaks og Jakobs Gud, der er Jesu Kristi Fader - og vor Fader. Han er den eneste Gud. Og det er den kristne tros påstand, at Israels Gud fra evighed har været den treenige Gud. At Israels Gud åbenbarer sig som Fader, Søn og Helligånd, er en tanke, som de første Jesus-troende jøder har videregivet, ikke noget som en senere tids ikke-jødiske teologer har fundet på. De ikke-jødiske teologer i Oldkirken har derimod systematiseret tanken.

I store dele af Middelalderen blev kristne betragtet som afgudsdyrkere af de jødiske lærautoriteter. Ved indgangen til det 14. århundrede forsøgte Rabbi Menachem Ha-Me'iri i Provence positivt at argumentere for, at kristne ikke var afgudsdyrkere. Dette synspunkt er nu blevet det dominerende i jødiske kredse. En kristen - af vel at mærke ikke-jødisk herkomst - der beklender troen på den treenige Gud, er ikke afgudsdyrker. Anderledes er det, hvis man er af jødisk herkomst.

Den traditionelle jødiske holdning er stadig den, at jøder, der tror på den treenige Gud, er afgudsdyrkere! Og det er de, også selv om de ikke bruger betegnelsen treenighed. Sagen, som treenighedslæren udtrykker, kan nemlig godt udtrykkes uden dette ord, hvilket man fra jødisk side rigtigt har set.

Bruger ikke treenighed

Karakteristisk for hovedstrømmen i nyere tids jødekristendom - eller blandt messianske jøder, som er deres foretrukne fælles-

lical Polemics, har udfærdiget en traktat med titlen »Hvem skiftede ble på Gud?« Undertitlen lyder: »En gendrivelse af historien om jomfrufødslen og af teorien om Guds søn.« Den indledes på følgende måde:

»For mange mennesker lyder ovenstående spørgsmål blasfemisk, men før De forarget smider denne traktat væk, bør De huske på, at millioner af kristne tror, at universets Gud engang var et spædbarn.

Jøder for Jesus og andre messianske jøder er blevet ført på afveje af kristne missionærer og har selv accepteret en gud, som ikke blot engang fik skiftet ble og duede en kvindes bryster, men også måtte lære lydighed og blev fristet som enhver anden jordisk dødelig.«

Disse ord er naturligvis ikke dækkende for hele det jødiske folks forhold til disse sager. Men de giver et indtryk af, hvordan nogle jøder taler om Jesus i et forsøg på at advare med-jøder mod Jesus eller på at deprogrammere jøder, der er kommet til tro på Jesus. Eller sagt med Samuel Levines, en anden anti-missionærs ord: »Jeg har ingen problemer med kristne missionærer, som forsøger at omvende hedninger til at blive kristne. Det er i høj grad fortjenstfuldt, fordi de på den måde forvandler en umoralsk, primitiv person til en mere moralsk og åndelig person. Dette er imidlertid ikke tilfældet, når en jøde bliver en kristen.«

Disse ord hænger sammen med ens overbevisning om, at en Jesus-troende jøde er blevet en afgudsdyrker, når han tilbeder Gud Fader, Gud Søn og Gud Helligånd.

Theol. dr. Kai Kjær-Hansen er leder af rådet for evangelisering blandt jøder under Lausannebevægelsen og redaktør af Israelsmissionens Avis.